

**TAMPEREEN YLIOPISTO
TAMPEREEN ALUEEN IHMISTIETEIDEN
EETTINEN TOIMIKUNTA**

Lausunto 22/2017 lausuntopyynnöstä 11/2017: “Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) sähköisen terveystieteiden kyky tunnistaa paljon YTHS:n palveluita ja psyykkisistä syistä YTHS:n palveluita käyttävät opiskelijat (LL, väitöskirjatutkija Susanna Paldanius, yleislääketiede, MED). The electronic inquiry used by Finnish Student Health Services (FSHS) and students using FSHS’s services for mental health)

Toimikunnan lausunto: Toimikunta on käsitellyt lausuntopyynnön kokouksessaan 24.4.2017. Toimikunta toteaa seuraavat asiat:

- Toimikunnan mielestä eettistä arviointia voisi ”avata” hieman enemmän. Toimikunta pyytää erityisesti arvioida siitä, miten varmistetaan se, että tutkimuksesta on hyötyä, kuten lausuntopyynnössä todetaan.
- Eettisessä arvioissa todetaan s. 9 ”eettiset näkökohdat” todetaan, että tutkimuksessa noudatetaan tutkimuseettisen neuvottelukunnan laatimaa ohjeistusta ”hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen”. Todettakoon, että kyseinen ohjeisto viittaa hyvän tieteellisen käytännön noudattamiseen yleisiä tieteellisiä näkökohtia silmällä pitäen ja myös tieteellisen vilpin välttämiseksi. Tämä ohjeisto on hyvä ja se voidaan lausuntopyynnössä/tutkimussuunnitelmassa todeta, mutta se tulee ilmaista omana kohtanaan. Ihmistieteiden eettisellä ennakoarvioinnilla tarkoitetaan nimenomaan TENKin humanistis-yhteiskunnallis-käyttäytymistieteellisen ohjeen mukaista eettistä arviointia, jossa korostuvat vahingoittamisen kielto, itsemääräämisoikeus ja yksityisyyden suoja:
<http://www.uta.fi/tutkimus/tutkimuksen-etiikka/eettiset-periaatteet>. Eettinen arviointi tulee tehdä ensisijaisesti näihin periaatteisiin nähden, koska ne ovat spesifejä eettisiä näkökohtia ennakoarviointia ajatellen. Edellä mainitussa ns. HTK-ohjeistuksessa hyvästä

tieteellisestä käytännöstä ”puhutaan” yleisemmällä tasolla. Eettistä arviointia tulee tältä osin tarkentaa erotuksena TENKin HTK-ohjeistukseen (hyvä tieteellinen käytäntö ja sen...).

- Aineistonhallintasuunnitelmassa ja tieteellisen tutkimuksen rekisteriselosteessa on pieni ristiriita: Aineisto säilytetään tunnistetiedoin Tietoarkistoon, mutta toisaalta todetaan, että tietosuojaturvataan (anonymisoidaanko aineisto analyysivaiheessa?). Toimikunta pyytää tarkemman selonteon tästä.
- Henkilötietolain (1999/523) 36 §:n perusteella (arkaluonteisten tietojen käsittely ilman tutkimukseen osallistuvan suostumusta) rekisteriseloste tulee lähettää sähköpostitse tietosuojavaikuttetun toimistoon (tietosuojavaikuttettu@om.fi). Edellä mainittu pyydetään tekemään vasta sen jälkeen, kun eettinen toimikunta on antanut lausunnon saaduista selvityksistä.

Selonteko edellä mainituista pyydetään lähettämään toimikunnan sihteerille Heikki Eilolle sähköpostitse (heikki.eilo@uta.fi) toimikunnan puheenjohtajan, esittelijän ja sihteerin tarkistusta varten.

Tampere 24.4.2017

Puheenjohtaja   Merk.
   Kirsti Uusi-Rasi

Sihteeri   Heikki Eilo